

Pató Viktória Lilla

Fennmarad-e a transzatlanti párbeszéd a technológiai területen?

Donald Trump második mandátuma várhatóan jelentős hatással lesz az EU és az Egyesült Államok mesterséges intelligenciával kapcsolatos együttműködésére, valamint az Európai Kutatási Térségre.

Miközben az EU a mesterséges intelligencia szabályozására törekszik – amelyben a napokban is történt előrelépés, amikor a Bizottság közzétette az általános célú mesterségesintelligencia-kódex tervezetét¹ –, az amerikai elnök várhatóan szabadabb kezet ad az amerikai iparnak, és az innováció ösztönzésére helyezi a hangsúlyt a szabályozás helyett. A kampány során Trump általános hozzáállása a szabályozáshoz a „kevesebb több” elvét követte – és várhatóan ez az új területekre, például a mesterséges intelligenciára is áttérjed. Az *EU AI Act* volt az első szabályozás, amely ezzel az új technológiával foglalkozott, azonban az Egyesült Államokban eddig nem született politikai konszenzus arról, hogy mit kell – vagy kellene-e egyáltalán bármit is – tenni. Igaz, hogy a Biden-kormányzat által bevezetett *AI Executive Order*² szabályozási irányba mutató kezdeményezés volt, de ennek a jövője kétséges. Elon Musk, Trump egyik közeli tanácsadója korábban a fejlesztések lassítását sürgette,³ de az iparág továbbra is új termékeket és szolgáltatásokat vezet be, így várhatóan az új kormány sem fog a technológiai fejlődés útjába állni.

Az elnöki ciklus alatt folytatódó „Amerika az első” politika protekcionista intézkedéseket foganatosíthat és a nemzetközi együttműködések újragondolását hozhatja. Ez kihívást jelenthet az EU–USA Kereskedelmi és Technológiai Tanács⁴ (TTC) számára, mivel az együttműködés területei, például a technológiai szabványok és a mesterséges intelligencia fejlesztése, újraértékelésre szorulhatnak. A TTC célja, hogy elősegítse az amerikai és európai technológiai együttműködést, különös figyelmet fordítva a mesterséges intelligencia biztonságos és megbízható fejlesztésére. A Biden-kormányzat által bevezetett új

¹ Commission Publishes First Draft of General-Purpose Artificial Intelligence Code of Practice 2024.

² HARRIS–JAIKARAN 2024.

³ Pause Giant AI Experiments: An Open Letter 2023.

⁴ PATÓ 2023.

irányelvek összhangban⁵ állnak az EU AI Act céljaival, 2024 tavaszán pedig az *EU AI Office* (Európai Mesterségesintelligencia-iroda) és az *USA AI Safety Institute* (Mesterségesintelligencia-biztonsági Intézet) elkezdett olyan eszközök fejlesztésén dolgozni,⁶ amelyek célja a mesterségesintelligencia-modellek értékelése.

Ami a kutatásfinanszírozást illeti, az amerikai elnök bejelentette,⁷ hogy Elon Muskot bízna meg egy szövetségi költségcsökkentési program irányításával (a Kormányzati Hatékonysági Minisztérium társvezetőjeként),⁸ amely akár 2 billió euróval is csökkenthetné az amerikai közkiadásokat, mindez hatással lehet az EU transzatlanti kapcsolataira. A Heitor-jelentést⁹ kidolgozó munkacsoport véleménye szerint csökkenni fog egyes tudományterületek finanszírozása az Egyesült Államokban, ami az európai kutatási ökoszisztémát vonzóbbá teheti az amerikai kutatók számára. A Trump-adminisztráció várhatóan nagyobb nyomást helyez majd az EU-ra, hogy növelje a katonai és kettős felhasználású kutatásokra¹⁰ fordított összegeit is.

Az amerikai politikai irányváltás miatt a tudományos kutatások finanszírozása is átalakulhat, amire már 2024 tavaszán tettek előkészületeket¹¹ a kutatók, ha a választási eredmények tükrében kevesebb támogatást kapnának a fenntarthatóságot, a klímát, a zöldátállást, valamint a megújuló energiát célzó tudományos kutatások. Azt várják¹² ugyanis, hogy Trump visszavonja Joe Biden zöldkutatásra irányuló finanszírozási intézkedéseit, szigorítja a bevándorlási szabályokat, és megvédi az amerikai egyetemek kutatásait a kínai hírszerzéstől.

Pontosabb képet néhány hónap múlva láthatunk arról, hogy a második ciklusát töltő amerikai elnök milyen irányt vesz a techdiplomáciában és a tudományfinanszírozásban, és hogy az Európai Unióra milyen hatással lesznek ezek a változások. Kérdéses különösen, hogy ha Trump az amerikai piac önszabályozására hagyatkozik, az növelni fogja-e az USA és az EU közötti technológiai szakadékot, ha utóbbi továbbra is a szabályozásra összpontosít. Továbbá felmerülhet az a kérdés is, hogy a kutatásfinanszírozás esetleges átalakításával az EU irányába megindulhat-e az amerikai agyelszívás. Azt is érdekes lesz megfigyelni, hogy a régi-új elnök intézkedései miként fogják befolyásolni az USA–Kína

⁵ BASSINI 2023.

⁶ GREENACRE 2024.

⁷ BLACKBURN et al. 2024.

⁸ LUHBY–SNEED–MARSH 2024.

⁹ Directorate-General for Research and Innovation 2024.

¹⁰ ZUBAŞCU 2024.

¹¹ HERSHER 2024.

¹² CARPENTER 2024.

technológiai versenyt a polarizálódó világban. Abban mindenesetre bizakodnunk kell, hogy a transzatlanti párbeszéd fennmarad az EU és az USA között.

2024. november 21.

Felhasznált irodalom

- BASSINI, Marco (2023): The Global Race to Regulate AI: Biden's Executive Order Spillover Effects on the EU AI Act. *IEP@BU*, 2023. december 1. Online: <https://iep.unibocconi.eu/publications/global-race-regulate-ai-bidens-executive-order-spillover-effects-eu-ai-act>
- BLACKBURN, Piper et al. (2024): Elon Musk and Vivek Ramaswamy Will Lead New 'Department of Government Efficiency' in Trump Administration. *CNN*, 2024. november 12. Online: <https://edition.cnn.com/2024/11/12/politics/elon-musk-vivek-ramaswamy-department-of-government-efficiency-trump/index.html>
- CARPENTER, Susan (2024): Biden Administration Rushes to Spend Climate, Semi-Conductor Funding with Term Coming to an End. *Spectrum News 1*, 2024. november 15. Online: <https://spectrumnews1.com/ca/southern-california/politics/2024/11/15/biden-administration-rushes-to-spend-climate-semiconductor-funding>
- Commission Publishes First Draft of General-Purpose Artificial Intelligence Code of Practice (2024). *European Commission*, 2024. november 14. Online: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-publishes-first-draft-general-purpose-artificial-intelligence-code-practice>
- Directorate-General for Research and Innovation (2024): Align, Act, Accelerate – Research, Technology and Innovation to Boost European Competitiveness. *Publications Office of the European Union*. Online: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2f9fc221-86bb-11ef-a67d-01aa75ed71a1/language-en>
- GREENACRE, Martin (2024): EU and US to Work Together on AI Guidelines. *Science/Business*, 2024. április 5. Online: <https://sciencebusiness.net/news/ai/eu-and-us-work-together-ai-guidelines>
- HARRIS, Laurie – JAIKARAN, Chris (2024): Highlights of the 2023 Executive Order on Artificial Intelligence for Congress. *Congress.gov*, 2024. március 4. Online: www.congress.gov/crs-product/R47843
- HERSHER, Rebecca (2024): Why Many Scientists Fear a Second Trump Term. *NPR*, 2024. június 3. Online: www.npr.org/2024/07/08/nx-s1-4916564/trump-science-censorship-fears
- LUHBY, Tami – SNEED, Tierney – MARSH, Rene (2024): Trump Wants Elon Musk to Overhaul the Government. Here's What Could Be on the Chopping Block. *CNN*, 2024. november 14. Online: <https://edition.cnn.com/2024/11/14/politics/elon-musk-doge-trump/index.html>
- PATÓ Viktória Lilla (2023): I am AI. *Ludovika.hu*, 2023. június 6. Online: www.ludovika.hu/blog/ot-perc-europa-blog/2023/06/06/i-am-ai/
- Pause Giant AI Experiments: An Open Letter (2023). *Future of Life Institute*, 2023. március 22. Online: <https://futureoflife.org/open-letter/pause-giant-ai-experiments/>
- ZUBAȘCU, Florin (2024): Call for More EU Investment in R&D After Trump Win. *Science/Business*, 2024. november 7. Online: <https://sciencebusiness.net/news/dual-use/call-more-eu-investment-rd-after-trump-win>